

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

2013-жылдын 11-декабры № 216

Кыргыз Республикасындагы топтолмо пенсиялык фонддор жөнүндө

(КР [2016-жылдын 22-мартындагы № 24](#), [2018-жылдын 6-августундагы N 88](#), [2019-жылдын 25-июлундагы N 101](#), [2021-жылдын 28-июлундагы N 88](#) Мыйзамынын редакциясына ылайык)

1-глава. Жалпы жоболор

1-берене. Ушул Мыйзамдын жөнгө салуу предмети

1. Ушул Мыйзам Кыргыз Республикасындагы топтолмо пенсиялык фонддордун укуктук статусун аныктайт, аларды уюштуруунун жана ишинин өзгөчөлүктөрүн белгилейт.
2. Топтолмо пенсиялык фонддорду түзүүдө, алар тарабынан ишти жүзөгө ашырууда жана аларды жоюуда келип чыккан мамилелер Кыргыз Республикасынын ушул Мыйзамы жана башка ченемдик укуктук актылары менен жөнгө салынат.
3. Ушул Мыйзам Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык Кыргыз Республикасынын Социалдык фонду (мындан ары - Соцфонд) тарабынан түзүлгөн Мамлекеттик топтолмо пенсиялык фондунун ишин жөнгө салбайт.

2-берене. Топтолмо пенсиялык фонду

1. Топтолмо пенсиялык фонду (мындан ары - фонд) - Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык лицензиянын негизинде пенсиялык төгүмдөрдү тартуу жана пенсиялык төлөмдөр боюнча ишти жүзөгө ашыруучу юридикалык жак:

мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу келишимдерине ылайык фонддун катышуучуларын мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча;

милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык милдеттүү топтолмолук пенсиялык камсыздандыруу боюнча тутумга катышуучу катары.

корпоративдик пенсиялык камсыз кылуу келишимдерине ылайык фонддун катышуучуларын корпоративдик пенсиялык камсыз кылуу боюнча;

кесиптик пенсиялык камсыздандыруу жөнүндө келишимдерге ылайык фонддун катышуучуларын кесиптик пенсиялык камсыздандыруу боюнча.

2. Фонддун катышуучуларын мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча, корпоративдик пенсиялык камсыз кылуу жана кесиптик пенсиялык камсыздандыруу боюнча фонддун иши ыктыярдуу башталыштарда жүзөгө ашырылат жана пенсиялык төгүмдөрдү топтоону, мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтоолдордун каражаттарын инвестициялоону, фонддун пенсиялык милдеттенмелерин эсепке алууну, фонддун катышуучуларына мамлекеттик эмес пенсияларды дайындоону жана төлөп берүүнү өзүнө камтыйт.

Милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруучу катары фонддун иши пенсиялык топтомдордун каражаттарын топтоону, милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык топтолмолордун каражаттарын инвестициялоону уюштурууну, камсыздандырылган адамдардын пенсиялык топтомдорунун каражаттарын эсепке алууну, камсыздандырылган адамдарга пенсиянын топтолмо бөлүгүн дайындоону жана төлөп берүүнү өзүнө камтыйт.

3. Фонддор милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча ишти жүзөгө ашыргандыгына карабастан, мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча ишти жүзөгө ашырат.

4. Уюштуруучулар өздөрү түзгөн фонддун милдеттенмелери боюнча жооп бербейт, ал эми фонд өзүнүн уюштуруучуларынын милдеттенмелери боюнча жооп бербейт.

Фонд мүлктөрдү фонддун уставында аныкталган максаттар үчүн пайдаланат.

5. Аманатчылар, катышуучулар, камсыздандырылган адамдар, ошондой эле мамлекет фонддун милдеттенмелери боюнча жооп бербейт, ага тете фонд анын аманатчыларынын, катышуучуларынын, камсыздандырылган адамдарынын жана мамлекеттин милдеттенмелери боюнча жооп бербейт.

(КР [2019-жылдын 25-июлундагы N 101](#) Мыйзамынын редакциясына ылайык)

2¹-берене. Фонддордун түрлөрү

1. Фонддор төмөнкүдөй болушу мүмкүн:

- 1) ачык;
- 2) корпоративдик;
- 3) кесиптик.

2. Ачык пенсиялык фонд - топтолмо пенсиялык фонд, иштеген жерине жана ишинин мүнөзүнө карабастан, кандай болбосун жеке жактар анын катышуучусу боло алат.

3. Корпоративдик топтолмо пенсиялык фонддор алуучулар - ошол топтолмо пенсиялык фонддун уюштуруучусу жана акционерлери болуп саналышкан бир же бир нече юридикалык жактардын кызматкерлери үчүн түзүлөт.

4. Кесиптик пенсиялык фонд - топтолмо пенсиялык фонд, анын уюштуруучусу (уюштуруучулары) юридикалык жактардын - жумуш берүүчүлөрдүн, жеке жактардын бирикмеси, анын ичинде кесиптик бирликтердин бирикмеси боло алышат. Фонддун уставында аныкталгандай, алардын кесиптик ишинин (жумушунун) түрү боюнча байланышкан жеке жак гана андай фонддун катышуучулары боло алат.

5. Корпоративдик пенсиялык камсыз кылуу жана кесиптик пенсиялык камсыздандыруу иштерин жүзөгө ашыруунун тартиби Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан аныкталат.

(КР [2019-жылдын 25-июлундагы N 101](#) Мыйзамынын редакциясына ылайык)

3-берене. Ушул Мыйзамда пайдаланылган негизги түшүнүктөр

1. Ушул Мыйзамдын максаттары үчүн төмөнкү түшүнүктөр пайдаланылат:

актуарий - фонддордун ишине актуардык баалоону жүргүзүүнү Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан аныкталган тартипте жүзөгө ашыруучу жактар үчүн белгиленген талаптарга жооп берүүчү жак;

аманатчы - пенсиялык келишимдин тарабы болуп саналган жана фондго пенсиялык төгүмдөрдү төлөөчү жеке же юридикалык жак;

сатып алуу суммасы - пенсиялык келишим токтотулганда фонд тарабынан аманатчыга, катышуучуга, камсыздандырылган адамга төлөнүп берилүүчү же болбосо башка фондго которулуучу акча каражаттары;

мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу келишими - фонд менен фонддун аманатчысынын (мындан ары - аманатчы) ортосунда фонддун катышуучусунун (катышуучуларынын) (мындан ары - катышуучу) пайдасына түзүлүүчү макулдашуу, ага ылайык аманатчы фондго пенсиялык төгүмдөрдү төлөп берүүгө милдеттенет, ал эми фонд катышуучуга мамлекеттик эмес пенсияны төлөп берүүгө милдеттенет;

милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу жөнүндө келишим - фонд менен камсыздандырылган адамдын ортосунда камсыздандырылган адамдын пайдасына макулдашуу, ага ылайык фонд пенсиялык негиздер келип чыкканда камсыздандырылган адамга пенсиянын топтолмо бөлүгүн дайындоону жана төлөп берүүнү жүзөгө ашырууга милдеттүү;

фонддун кызмат адамдары - фонддун негизги багыттарын аныктаган же фонддун ишине катышууга ыйгарым укугу бар адамдар. Фонддун директорлор кеңешинин мүчөлөрү, фонддун аткаруу органынын мүчөлөрү, текшерүү комиссиясынын мүчөлөрү, коомдун катчысы жана башкы бухгалтери кызмат адамдары деп таанылат;

пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоодон кирешелер - баалуу кагаздар боюнча, ошондой эле банктык депозиттер боюнча дивиденддер жана пайыздар (киреше), пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоо боюнча операциялардын кирешелеринин башка түрлөрү;

мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча инвестициялык портфель - фонд тарабынан башкаруучу компаниянын (башкаруучу компаниялардын) ишенимдүү башкаруусуна өткөрүп берилген мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарынын эсебинен түзүлгөн активдер;

милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча инвестициялык портфель - фонд тарабынан башкаруучу компаниянын (башкаруучу компаниялардын) ишенимдүү башкаруусуна өткөрүп берилген милдеттүү пенсиялык камсыздыруу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарынын эсебинен түзүлгөн активдер;

камсыздандырылган адам - милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу жөнүндө келишим түзгөн жеке жак;

пенсиянын топтолмо бөлүгү - камсыздандырылган адамга Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу жөнүндө келишимге ылайык фонд тарабынан дайындалган жана төлөп берилүүчү ай сайын акчалай төлөм;

мамлекеттик эмес пенсия - пенсиялык келишимдин шарттарына ылайык катышуучуга үзгүлтүксүз төлөп берилүүчү акча каражаты;

пенсиялык схема - пенсиялык төгүмдөрдү төлөөнүн жана мамлекеттик эмес пенсияларды төлөп берүүнүн тартибин аныктоочу шарттардын жыйындысы;

мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык тоptomдор - фонддун менчигинде турган жана пенсиялык келишимдерге ылайык фонддун катышуучулардын алдындагы милдеттенмелерин аткаруу үчүн арналган каражаттардын жыйындысы;

милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык тоptomдор - фонддун менчигинде турган жана милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу жөнүндө келишимдерге ылайык фонддун камсыздандырылган адамдардын алдындагы милдеттенмелерин аткаруу үчүн арналган каражаттардын жыйындысы;

пенсиялык негиз - катышуучунун мамлекеттик эмес пенсияны алуусуна болгон негиз, мамлекеттик пенсиялык камсыздандыруу чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык камсыздандырылган адамдын пенсиянын топтолмо бөлүгүн алуусуна болгон негиз;

пенсиялык төгүм - пенсиялык келишимдин шарттарына ылайык катышуучунун пайдасына аманатчы тарабынан төлөп берилүүчү акча каражаттары;

пенсиялык эсеп - аманатчылардын, катышуучулардын же камсыздандырылган адамдардын алдындагы фонддун милдеттенмесин чагылдырган фонддогу талдоо эсебинин формасы;

мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуунун пенсиялык эсеби - пенсиялык төгүмдөрдүн келип түшүшүн, кирешелердин чегерилишин, мамлекеттик эмес пенсияларды төлөп берүүнүн чегерилишин жана катышуучуга сатып алуу суммаларын төлөп берүүнү, ошондой эле пенсиялык келишимди бузууда башка фондго которуу үчүн катышуучуга сатып алуу суммаларынын чегерилишин чагылдырган фонддогу талдоо эсебинин формасы;

пенсиянын топтолмо бөлүгүнүн пенсиялык эсеби - пенсиялык тоptomдордун каражаттарынын кыймылын, камсыздандырылган адамга пенсиянын топтолмо бөлүгүн чегерүүнү жана төлөп берүүнү, ал эми камсыздандырылган адам ал дайындалганга чейин өлгөн учурда - мураскорлорго төлөнүшүн чагылдырган фонддогу жекече талдоо эсебинин формасы;

фонддун эрежеси - пенсиялык келишимдер (фонддун пенсиялык эрежеси), милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу тууралуу келишимдер (фонддун камсыздандыруу эрежеси) боюнча фонддун милдеттенмелерди аткарышынын тартибин жана шарттарын аныктоочу документтер;

фонддун маалыматтарды бериши - фонддун маалыматтарды адамдардын белгилүү чөйрөсүнүн алышына же аны адамдардын белгилүү чөйрөсүнө берүүгө багытталган аракети;

пруденциялык ченемдер - топтолмо пенсиялык фонддун жана пенсиялык топтомдордун каражаттарын ишенимдүү башкарууну жүзөгө ашыруучу башкаруучу компаниянын каржылык туруктуулугун камсыз кылуу үчүн Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген экономикалык талаптар;

фонддун маалыматтарды ачып бериши - анын болушун жана алынышын кепилдеген жол-жоболорго ылайык фонддун иши жөнүндө маалыматтардын адамдардын чектелбеген чөйрөсүнө жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу;

фонд жөнүндө маалыматтарды таратуу - мындай маалыматтарды адамдардын аныкталбаган чөйрөсүнүн алышына же мындай маалыматтарды адамдардын аныкталбаган чөйрөсүнө берүүгө багытталган аракеттер;

камсыздандыруучу - камсыздандырылган адамдын пайдасына пенсиянын топтолмо бөлүгүн каржылоого камсыздандыруу төгүмүн Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык которууга милдеттүү жеке же юридикалык жак;

камсыздандыруу төгүмү - Соцфонд камсыздандырылган адамдын арызы боюнча фондго өткөрүп берүүчү, пенсиянын топтолмо бөлүгүн каржылоого милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча төлөмдөр;

ыйгарым укуктуу орган - топтолмо пенсиялык фонддорунун ишин жөнгө салуу, ошондой эле көрсөтүлгөн ишти көзөмөлгө алуу боюнча бирдиктүү мамлекеттик саясатты жүргүзүүчү аткаруу бийлик органы;

катышуучу - аманатчы менен фонддун ортосунда түзүлгөн пенсиялык келишимге ылайык мамлекеттик эмес пенсия төлөнүүгө тийиш болгон же төлөнүп жаткан жеке жак. Катышуучу өзүнүн пайдасына аманатчы болуп чыга алат;

корпоративдик пенсиялык камсыз кылуу - эмгек келишими же болбосо жамааттык келишим менен аныкталган шарттарда, жумуш берүүчү менен эмгек мамилелеринде турган (мурда турган) жеке жактардын пайдасына жумуш берүүчү менен түзүлгөн пенсиялык келишимдердин негизинде корпоративдик пенсияларды түзүү, дайындоо жана төлөп берүү;

корпоративдик пенсия - негизги пенсияга кошумча төлөмдөрдү түзүү аркылуу пенсия курагындагы жарандардын байгерчилик деңгээлин жогорулатуу максатын көздөгөн мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу бөлүгү;

кесиптик пенсиялык камсыздандыруу - эмгектин өзгөчө шарттарында жана кесиптик иштин өзүнчө түрлөрүндө (мындан ары - эмгектин өзгөчө шарттары) алектенген кызматкерлер үчүн жумуш берүүчү тарабынан төлөнүүчү ыктыярдуу кесиптик пенсиялык төгүмдөрдүн эсебинен келечектеги кесиптик пенсияны түзүү үчүн акча топтолмолорунун жана эмгектин өзгөчө шарттары менен байланышкан пенсияларды төлөп берүү үчүн бул каражаттарды пайдалануунун тутуму;

корпоративдик пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтолмолор - фонддун менчигинде турган жана корпоративдик пенсиялык камсыз кылуу жөнүндө келишимдерге ылайык катышуучулардын алдындагы фонддун милдеттенмелерин аткаруу үчүн арналган каражаттардын жыйындысы;

кесиптик пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык топтолмолор - фонддун менчигинде турган жана кесиптик пенсиялык камсыздандыруу жөнүндө келишимдерге ылайык катышуучулардын алдындагы фонддун милдеттенмелерин аткаруу үчүн арналган каражаттардын жыйындысы.

2. Ушул Мыйзамда пайдаланылган Кыргыз Республикасындагы баалуу кагаздар рыногу жөнүндө мыйзамдардагы башка түшүнүктөр жана терминдер мыйзамдардын бул тармагында кандай пайдаланылса, ошондой мааниде колдонулат.

(КР [2019-жылдын 25-июлундагы N 101](#) Мыйзамынын редакциясына ылайык)

2-глава. Фонддун ишин уюштуруу, фондду кайра уюштуруу жана жоюу

4-берене. Фонддун аталышы

1. Фонддун аталышы "топтолмо пенсиялык фонду" же "корпоративдик пенсиялык фонду" же "кесиптик пенсиялык фонду" деген сөздөрдү камтууга тийиш.

2. Ушул Мыйзамдын жоболоруна ылайык топтолмо пенсиялык фонддору деп таанылбаган юридикалык жактар өз аталыштарында "топтолмо пенсиялык фонду" же "корпоративдик пенсиялык фонду" же "кесиптик пенсиялык фонду" деген сөздөрдү кандай болбосун айкалыштарда пайдаланууга укуксуз.

3. Фонддорго өзүнүн аталышында "мамлекеттик", "улуттук", "борбордук", "өкмөттүк", "кепилдик берүүчү", "кепилдик кылынган" деген сөздөрдү толук же кыскартылган түрдө, кайсы гана тилде болбосун пайдаланууга тыюу салынат.

(КР [2019-жылдын 25-июлундагы N 101](#) Мыйзамынын редакциясына ылайык)

5-берене. Фондду, фонддун филиалдарын (өкүлчүлүктөрүн) түзүү

1. Фонд акционердик коом формасында түзүлөт.

2. Уюштуруу жолу менен фондду түзүү "Акционердик коомдор жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамында каралган тартипте жана шарттарда жүзөгө ашырылат.

3. Фонд, анын филиалы (өкүлчүлүгү) Кыргыз Республикасынын юстиция органдарында мамлекеттик каттоодон өткөн учурдан тартып түзүлдү деп эсептелет.

4. Кыргыз Республикасынын резиденттери - юридикалык жана жеке жактары фонддун уюштуруучулары жана (же) акционерлери боло алышат.

5. Уюштуруу жолу менен фондду түзүүдө жайгаштырылган анын акциялары тиешелүү лицензияны алууга арызды бергенге чейин уюштуруучулар тарабынан толук төлөнүүгө тийиш. Фонд жөнөкөй энчилүү акцияларды гана чыгарууга укуктуу. Фонддун векселдер менен операцияларды жүзөгө ашырууга жана зайымдарды берүүгө укугу жок. Фондго коюлган акча талаптарын чегерүү жолу менен фонддун акцияларын төлөөгө жол берилбейт. Фонд тарабынан баалуу кагаздарды жайгаштыруу "[Акционердик коомдор жөнүндө](#)" жана "[Баалуу кагаздар рыногу жөнүндө](#)" Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүзөгө ашырылат.

6. Фонддун филиалдарын жана өкүлчүлүктөрүн ачуу үчүн төмөнкүлөр милдеттүү шарттар болуп саналат:

- 1) акыркы аяктаган финансылык жылдын жыйынтыгы боюнча фонддун ишинин чыгашалуу эместиги;
- 2) фонддун филиалын (өкүлчүлүктөрүн) ачуу тууралуу чечимди кабыл алуу алдындагы үч ай ичинде фонд тарабынан пруденциялык ченемдердин сакталышы.

([КР 2019-жылдын 25-июлундагы N 101 Мыйзамынын редакциясына ылайык](#))

6-берене. Фондду, фонддун филиалын (өкүлчүлүгүн) кайра уюштуруу жана жоюу

1. Фондду кайра уюштуруу, ошондой эле фондду, фонддун филиалдарын (өкүлчүлүктөрүн) жоюу тартиби Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык иш жүзүнө ашырылат.

2. Фонд жоюлганда мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттары пенсиялык келишимдер боюнча милдеттенмелерди аткаруу, сатып алуу суммаларын төлөө, аманатчынын же катышуучунун тандоосу боюнча башка фонддорго, ал эми мындай тандоо болбогондо - пенсиялык эрежелерде көрсөтүлгөн фондго (фонддорго) сатып алуу суммаларын которуу үчүн пайдаланылат.

3. Фонд жоюлганда милдеттүү пенсиялык камсыздыруу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттары үч айлык мөөнөттө Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан аныкталган тартипте Соцфондго толук көлөмдө өткөрүп берилет. Соцфонд алынган каражаттар боюнча мамлекеттик социалдык камсыздандырууну жөнгө салуучу мыйзамдардын алкактарында пенсиялык топтомдордун каражаттарынын өткөрүп берилген көлөмүнүн чектеринде милдеттенмелерди алат.

4. Фонд жоюлганда милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарынын эсебинен аманатчылардын жана катышуучулардын талаптарын канааттандырууга жана мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарынын эсебинен камсыздандырылган адамдардын талаптарын канааттандырууга жол берилбейт.

5. Фонддун менчиги болуп саналган жана анын уставдык ишин камсыз кылуу үчүн арналган мүлктөрдү сатуудан түшкөн каражаттар, пенсиялык топтомдордун каражаттары жана башка баардык насыялар жетишсиз болгондо, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген кезектүүлүккө ылайык бирдей үлүштө аманатчылардын, катышуучулардын, камсыздандырылган адамдардын талаптарын канааттандырууга жумшалат.

6. Фонддо калган акча каражаттары, анын мүлктөрүн сатып бүткөрүүдөн түшкөн акчаларды кошуп алганда, бардык милдеттенмелер аткарылгандан кийин фонддун уставында көрсөтүлгөн максаттарга жумшалат.

7. Каттоочу орган тиешелүү чечим кабыл алган учурдан тартып фондду жоюу бүттү, ал эми фонд өз ишин токтотту деп эсептелет.

8. Пенсиялык камсыз кылуу жөнүндө колдонуудагы келишимдер жана (же) ачылган пенсиялык эсептер болбогон учурда гана фонддун акционерлеринин жалпы чогулушу фондду ыктыярдуу жоюу жөнүндө чечим кабыл алууга укуктуу.

9 Аманатчыларды, катышуучуларды жана камсыздандырылган адамдарды маалымдоо максатында кайра уюштурулган фонд, ошондой эле жоюу процессинде турган фонд, же болбосо фонддун филиалы (өкүлчүлүгү) мамлекеттик жана расмий тилдердеги эки басма сөздө тиешелүү маалыматтарды жарыялоого милдеттүү.

(КР [2019-жылдын 25-июлундагы N 101](#) Мыйзамынын редакциясына ылайык)

7-берене. Фонддун кызмат адамдарына коюлуучу талаптар

1. Фонддун кызмат адамы болуп төмөнкү адамдар дайындалышы (шайланышы) мүмкүн:

1) жогорку билими жана баалуу кагаздар рыногуна кесипкөй катышуучунун тиешелүү квалификациялык күбөлүгү барлар;

2) финансы рыногунда ушул беренедө белгиленген иш стажы барлар;

3) башкаруучу компаниянын, фонддун депозитарийинин жана аудиторунун аффилирленген адамдарына кирбеген, ошондой фонддун мүлкүн баалоону жүргүзүү келишими түзүлгөн адамдар;

4) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте тындырылбаган же алып салынбаган кылмыштарды жасагандыгы үчүн соттуулугу жоктор;

5) фонддун кызмат адамы болуп дайындалууга (шайланууга) документтерди берген учурда бир жылдын ичинде финансы рыногундагы ишине байланыштуу укук бузууларды жасагандыгы үчүн жоопкерчиликке тартылбагандар.

2. Жекече аткаруу органынын функциясын жүзөгө ашырган же бул уюмдар мажбурлап жоюлган, банкрот деп таанылган же бул уюмдар укук бузууларды жасап, ал үчүн алардын тиешелүү иштердин түрлөрүн жүзөгө ашырууга лицензиясы жокко

чыгарылган учурда, эгерде мындай жокко чыгаруу учурунан тартып эки жылдан аз убакыт өтсө, башкаруучу компаниянын коллегиялуу аткаруу органынын, депозитарийдин, акционердик инвестициялык фонддун, баалуу кагаздар рыногунун кесипкөй катышуучусунун, кредиттик уюмдун, камсыздандыруу уюмунун же топтолмо пенсиялык фондунун курамына кирген адам фонддун кызмат адамы болуп дайындалышы (шайланышы) мүмкүн эмес.

3. Фонддун капиталынын 10 жана андан ашык пайызына ээлик кылган уюштуруучулар фонддун аткаруу органынын жетекчисинин кызмат ордуна дайындалышы (шайланышы) мүмкүн эмес. Фонддун Директорлор кеңешиндеги уюштуруучунун өкүлү жана фонддун текшерүү комиссиясынын мүчөсү фонддун жетекчиси жана аткаруу органынын мүчөсү боло алышпайт.

4. Ушул берененин 1-бөлүгүнүн 2-пунктунда каралган талапка ылайык келүү үчүн төмөнкүдөй иш стажы болушу керек:

1) фонддун аткаруу органынын жетекчисинин, башкы бухгалтеринин кызмат орундарына талапкерлер үчүн - финансы рыногунда үч жылдан кем эмес;

2) фонддун аткаруу органынын мүчөлөрүнүн кызмат орундарына талапкерлер үчүн - финансы рыногунда эки жылдан кем эмес.

5. Фонддун директорлор кеңешинин төрагасынын жана Фонддун директорлор кеңешинин мүчөлөрүнүн кызмат орундарына талапкерлер үчүн финансы рыногунда иш стажынын болушу талап кылынбайт.

6. Башкы бухгалтердин кызмат ордуна талапкер тиешелүү сертификаттар менен ырасталган бухгалтердик эсептин жана финансылык отчеттордун эл аралык стандарттарынын билимине ээ болушу керек.

7. Ушул Мыйзамда аныкталган иш стажына чарбалык ишти жүзөгө ашыруу менен байланышкан иштер кирбейт.

([КР 2019-жылдын 25-июлундагы N 101](#), [2021-жылдын 28-июлундагы N 88](#) Мыйзамдарынын редакцияларына ылайык)

3-глава. Фонддун жыйынды мүлкү

8-берене. Фонддун жыйынды мүлкү

Фонддун жыйынды мүлкү төмөнкүлөргө бөлүнөт:

- 1) фонддун уставдык ишин камсыз кылуу үчүн арналган фонддун мүлкү;
- 2) мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттары;
- 3) милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттары;

4) корпоративдик пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтолмо каражаттары;

5) кесиптик пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык топтолмо каражаттары.

(КР [2019-жылдын 25-июлундагы N 101](#) Мыйзамынын редакциясына ылайык)

9-берене. Фонддун уставдык ишин камсыз кылуу үчүн арналган фонддун мүлкү

1. Фонддун уставдык ишин камсыз кылуу үчүн арналган фонддун мүлкү төмөнкүлөрдүн эсебинен түзүлөт:

1) уюштуруучулардын жыйынды (уюштуруучунун салымынын) салымдарынан;

2) фонддун эрежесинде жана тиешелүү келишимде каралган администрациялык чыгымдарды жабууга багытталган пенсиялык төгүмдөрдүн суммаларынын бөлүгүнөн. Мында пенсиялык төгүмдүн суммасынын бөлүгүнүн өлчөмү төгүмдүн суммасынын 3 пайызынан ашпоого тийиш;

3) фонддун мүлкүн пайдалануудан, анын ичинде инвестициялоодон түшкөн фонддун кирешесинен;

4) кайрымдуулук төгүмдөрүнөн жана башка мыйзамдуу түшүүлөрдөн.

2. Фонд мүлктү өз кароосу боюнча тескөөгө, анын ичинде аны ижарага берүүгө жана ижара акысы түрүндө киреше алууга укуктуу. Фонддун мүлкү инвестициялык активдерге инвестициялынышы мүмкүн.

3. Фонддун мүлкүн фонддун уставдык ишине байланышпаган максаттарга чыгымдоого, ошондой эле ачык акционердик коомдордун акцияларын сатып алууну кошпогондо, чарбалык коомдордун уставдык капиталдарына катышууга тыюу салынат.

10-берене. Фонддордун уставдык капиталын түзүүнүн өзгөчөлүгү

1. Фонддордун уставдык капиталы уюштуруучулардын өздүк каражаттарынын эсебинен түзүлөт.

2. Фонддун уставдык капиталынын эң кичине өлчөмү Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгиленет.

3. Фонддун уставдык капиталы толугу менен улуттук валютадагы акча каражаттары менен төлөнөт.

4. Топтолмо пенсиялык фонддорунун ишин жүзөгө ашыруу укугуна лицензия берүү жөнүндө арыз берилген учурда, фонддун уставдык капиталы толугу менен төлөнүүгө жана коммерциялык банктын топтолмо эсебинде топтолууга тийиш.

11-берене. Пенсиялык топтомдордун каражаттары

1. Фонддун катышуучуларынын алдындагы милдеттенмелер боюнча өзүнүн төлөө жөндөмдүүлүгүн камсыз кылуу үчүн мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарын түзөт.

Камсыздандырылган адамдардын алдындагы милдеттенмелер боюнча өзүнүн төлөө жөндөмдүүлүгүн камсыз кылуу үчүн фонд милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарын түзөт.

2. Мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттары пенсиялык төгүмдөрдүн жана мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоодон түшкөн кирешенин эсебинен түзүлөт.

Милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттары төмөнкүлөрдүн эсебинен түзүлөт:

1) камсыздандырылган адамдын арызы боюнча фондго өткөрүп берилген пенсиянын топтолмо бөлүгүн каржылоого камсыздандыруу төгүмдөрүнүн суммаларынан;

2) инвестициялоодон кирешелерден;

3) келишимдерге, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык башка түшүүлөрдөн.

3. Мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарына фонддун (фонддун анын катышуучуларынын алдындагы карыздарын кошпогондо), аманатчылардын, камсыздандыруучулардын, башкаруучу компаниялардын (башкаруучу компаниянын), камсыздандырылган адамдарды жана катышуучуларды кошкондо, депозитарийдин жана башка үчүнчү жактардын карыздары боюнча жаза чарасы көрүлүшү мүмкүн эмес; ошондой эле аларга билдирилген талаптарды камсыз кылуу, анын ичинде мүлктү камакка алуу боюнча чаралар колдонулушу мүмкүн эмес.

4. Милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарына фонддун (фонддун камсыздандырылган адамдардын алдындагы милдеттенмелерин кошпогондо) аманатчылардын, камсыздандыруучунун, башкаруучу компаниянын (пенсиялык топтомдордун каражаттарын ишенимдүү башкаруу боюнча анын ишин жүзөгө ашыруу менен байланыштуу келип чыккан милдеттенмелерди кошпогондо), камсыздандырылган адамдарды жана катышуучуларды кошкондо, депозитарийдин жана башка үчүнчү жактардын милдеттенмелери боюнча жаза чарасы көрүлүшү мүмкүн эмес; ошондой эле аларга билдирилген талаптарды камсыз кылуу, анын ичинде мүлктү камакка алуу боюнча чаралар колдонулушу мүмкүн эмес.

5. Мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча аманатчылардын, катышуучулардын милдеттенмелерин аткаруу милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарынын эсебинен жүзөгө ашырылышы мүмкүн эмес.

6. Милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча камсыздандырылган адамдардын милдеттенмелерин аткаруу мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарынын эсебинен жүзөгө ашырылышы мүмкүн эмес.

7. Пенсиялык топтомдордун каражаттары төмөнкү максаттарга гана пайдаланылышы мүмкүн:

1) катышуучулардын жана камсыздандырылган адамдардын пайдасына киреше алуу максатында инвестициялоого;

- 2) пенсиялык төлөмдөрдү жүзөгө ашырууга;
- 3) пенсиялык топтомдордун каражаттарын башка фондго которууга;
- 4) туура эмес чегерилген пенсиялык төгүмдөрдү жана башка туура эмес чегерилген акча каражаттарын кайтарып берүүгө;
- 5) башкаруучу компаниянын кызмат көрсөтүүлөрүнө төлөөгө;
- 6) депозитарийдин кызмат көрсөтүүлөрүнө төлөөгө;
- 7) фондду администрациялык башкарууга байланышкан фонддун кызмат көрсөтүүлөрүнө төлөөгө.

4-глава. Фондду башкаруу

12-берене. Фонддун башкаруу органдары

1. Фонддун башкаруу органдарынын курамы жана түзүмү анын уставы жана акционердик коомдор жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен аныкталат.

2. Фонддун жеке өздүк аткаруу органынын ыйгарым укуктарын коммерциялык уюмга (башкаруучу уюмга) же жеке ишкерге (башкаруучуга) өткөрүп берүүгө жол берилбейт.

(*КР [2019-жылдын 25-июлундагы N 101 Мыйзамынын редакциясына ылайык](#)*)

13-берене. Уюштуруучулардын жалпы чогулушу

(*КР 2019-жылдын 25-июлундагы N 101 [Мыйзамына](#) ылайык күчүн жоготту*)

14-берене. Фонддун Кеңеши

(*КР 2019-жылдын 25-июлундагы N 101 [Мыйзамына](#) ылайык күчүн жоготту*)

15-берене. Фонддун аткаруу органы

(*КР 2019-жылдын 25-июлундагы N 101 [Мыйзамына](#) ылайык күчүн жоготту*)

16-берене. Фонддун текшерүү комиссиясы (текшерүүчүсү)

(*КР 2019-жылдын 25-июлундагы N 101 [Мыйзамына](#) ылайык күчүн жоготту*)

17-берене. Фонддун аффилирленген адамдары

(КР 2019-жылдын 25-июлундагы N 101 [Мыйзамына](#) ылайык күчүн жоготту)

5-глава. Фонддун иши

18-берене. Фонддун иш-милдеттери

1. Фонд өзүнүн ишин Кыргыз Республикасынын ушул Мыйзамына жана башка ченемдик укуктук актыларына, фонддун уставына жана эрежелерине ылайык жүзөгө ашырат.
2. Фонд төмөнкү иш-милдеттерди аткарат:
 - 1) фонддун эрежелерин иштеп чыгат;
 - 2) пенсиялык келишимдерди, милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу тууралуу келишимдерди, корпоративдик пенсиялык камсыз кылуу жөнүндө келишимдерди, кесиптик пенсиялык камсыздандыруу жөнүндө келишимдерди түзөт;
 - 3) пенсиялык төгүмдөрдү жана пенсиялык тоptom каражаттарын топтойт;
 - 4) мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуунун пенсиялык эсебин жүргүзөт;
 - 5) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарын эске алуу менен пенсиянын топтолмо бөлүгүнүн пенсиялык эсебин жүргүзөт;
 - 6) көрсөтүлгөн эсептердин абалы жөнүндө аманатчыларга, катышуучуларга жана камсыздандырылган адамдарга маалымдайт;
 - 7) фонддун ишин уюштуруучулук, маалыматтык жана техникалык камсыз кылуу боюнча кызмат көрсөтүүлөр тууралуу башка уюмдар менен келишимдерди түзөт;
 - 8) пенсиялык тоptomдордун каражаттарын инвестициялоодо инвестициялык стратегияны аныктайт;
 - 9) уставдык ишти камсыз кылуу үчүн арналган мүлктөрдү түзөт жана анын түзүүчү активдерин инвестициялайт;
 - 10) пенсиялык резервдерди түзөт, пенсиялык резервдердин каражаттарын жайгаштырууну уюштурат жана пенсиялык резервдерди жайгаштырат;
 - 11) пенсиялык тоptomдордун каражаттарын инвестициялоону уюштурат жана аларды инвестициялайт;

12) башкаруучу компаниялар, депозитарийлер, мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу жана милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча мамилелердин башка субъекттери жана катышуучулары менен келишимдерди түзөт;

13) башкаруучу компаниянын (башкаруучу компаниялардын) жана депозитарийлердин пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоо боюнча ишинин финансылык натыйжалары жөнүндө отчетторун карайт;

14) башкаруучу компания (башкаруучу компаниялар) жана депозитарийлер менен келишимдерди Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган негиздер боюнча бузат;

15) ишенимдүү башкаруу келишими бузулуп (токтотулуп) жаткан башкаруучу компаниянын (башкаруучу компаниялардын) карамагында турган фонддун каражаттарынын сакталышын камсыз кылуу үчүн Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган чараларды көрөт;

16) белгиленген тартипте бухгалтердик жана салыктык эсептерди жүргүзөт;

17) фонддун уставдык ишин камсыз кылуу үчүн арналган мүлктөрдүн, мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу жана милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу топтомдорунун каражаттарынын өзгөчөлөнгөн эсебин жүргүзөт;

18) актуардык эсеп-кысаптарды жүзөгө ашырат;

19) катышуучуларга мамлекеттик эмес пенсияларды дайындоону жүргүзөт жана төлөөнү жүзөгө ашырат;

20) пенсияны дайындоо укугу келип чыкканда Кыргыз Республикасынын мамлекеттик социалдык камсыздандырууну жөнгө салуучу мыйзамдарына ылайык камсыздандырылган адамдарга пенсиянын топтом бөлүгүн дайындоону жүргүзөт жана төлөөнү жүзөгө ашырат;

21) аманатчыларга жана (же) катышуучуларга сатып алуу суммаларын төлөөнү же сатып алуу суммаларын башка фондго которууну, камсыздандырылган адам башка фондго же Соцфондго өткөн учурда пенсиялык топтомдордун каражаттарын которууну жүзөгө ашырат;

22) камсыздандырылган адам каза болгон учурда Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык анын мураскорлоруна төлөөнү жүзөгө ашырат;

23) камсыздандырылган адам туруктуу жашоо үчүн республиканын чегинен тышкары чыгып кеткен учурда пенсиялык топтомдордун каражаттарын төлөөнү жүзөгө ашырат;

24) аманатчылардын пенсиялык төгүмдөрдү толук жана өз убагында төлөөлөрүн камсыз кылуу боюнча чараларды көрөт;

25) өзүнүн иши жөнүндө Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгилеген тартипте маалыматтарды берет;

26) фонддун уставдык ишин камсыз кылуу үчүн башка иш-милдеттерди жүзөгө ашырат.

(КР [2019-жылдын 25-июлундагы N 101](#) Мыйзамынын редакциясына ылайык)

19-берене. Фонддун укуктары жана милдеттери

1. Пенсиялык тоptomдорду инвестициялоо жана жарандарды пенсиялык камсыз кылуу маселелери боюнча пенсиялык тоptomмо тутумунун субъекттери жана катышуучулары менен өз ара аракеттенүүдө фонд өзүнүн укуктарын Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүзөгө ашырат жана аманатчылардын, катышуучулардын жана камсыздандырылган адамдардын мыйзамдуу укуктарын жана кызыкчылыктарын бузбайт.

2. Фонд башкаруучу компания менен ишенимдүү башкаруу келишимин түзүүгө укуктуу. Ишенимдүү башкаруу келишимин түзүү жана бузуу тартиби жарандык мыйзамдарга ылайык жүзөгө ашырылат.

3. Фонд төмөнкүлөргө милдеттүү:

1) аманатчыларды, катышуучуларды жана камсыздандырылган адамдарды фонддун эрежелери жана ага киргизилген бардык өзгөрүүлөр жана толуктоолор менен тааныштырууга;

2) аманатчылардын, катышуучулардын жана камсыздандырылган адамдардын алдындагы өзүнүн милдеттенмелерин эсепке алууну мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуунун пенсиялык эсептерин жана пенсиянын тоptomмо бөлүгүнүн пенсиялык эсептерин жүргүзүү формасында жүзөгө ашырууга, ошондой эле мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык тоptomдордун каражаттарынын жана милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык тоptomдордун каражаттарынын эсебин өзүнчө жүргүзүүнү жүзөгө ашырууга;

3) аманатчыларга, катышуучуларга жана камсыздандырылган адамдарга алардын пенсиялык эсептеринин абалы жөнүндө маалыматтарды жылына бир жолу берүүгө;

4) пенсиялык келишимдин шарттарына ылайык мамлекеттик эмес пенсияны же сатып алуу суммасын төлөөгө;

5) аманатчынын же катышуучунун тапшырмасы боюнча пенсиялык келишимдин шарттарына ылайык сатып алуу суммасын башка фондго которууга;

6) аманатчы өзү тандап алган пенсиялык схеманын шарттарын бузганда же пенсиялык аманаттарды салууну токтоткондо пенсиялык келишимдин мөөнөтү бүткөнгө чейин пенсиялык эсепте тоptomгон суммага пайыздарды чегерүүнү улантууга;

7) камсыздандырылган адам каза болгон учурда келишимдин жабылышы жана камсыздандырылган адамдын мураскорлоруна каражаттын төлөнүшү же алардын Соцфондго которулушу жөнүндө Соцфондго билдирүүгө. Эгерде мураскорлор

аныкталбаган учурда, анда фонд жарым жыл өткөндөн кийин пенсиялык топтомду тиешелүү маалыматтар менен Соцфондго кайтарып берет;

8) аманатчылардын, катышуучулардын жана камсыздандырылган адамдардын укуктарын бузуучу чечимдерди кабыл албоого;

9) биринчи пенсиялык келишимди (милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу жөнүндө келишимдерди, корпоративдик пенсиялык камсыз кылуу жөнүндө келишимдерди жана кесиптик пенсиялык камсыздандыруу жөнүндө келишимдерди) түзгөн датадан кечиктирбестен депозитарий менен фондго депозитарийдин кызмат көрсөтүүсүнө келишим түзүүгө;

10) террористтик ишти финансылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү боюнча чараларды көрүүгө.

4. Фонддун аманатчылардын, катышуучулардын жана камсыздандырылган адамдардын кызыкчылыктарын коргоо максатында үчүнчү жактардын милдеттенмелерди аткаруусу үчүн кепилдикти өзүнө алууга, пенсиялык топтомдордун каражаттарын күрөөгө берүүгө, уюштуруучулук-укуктук формасы уюштуруучулардын толук мүлктүк жоопкерчилигин талап кылган уюмдардын уюштуруучусу (уюштуруучу) катары чыгууга, баалуу кагаздарды чыгарууга укугу жок.

5. Фонд башкаруучу компаниялар жана депозитарийлер менен келишимдердин түзүлүшү жөнүндө, өзгөрүшү тууралуу же алардын колдонулушунун токтотулушу жөнүндө, ошондой эле жыл сайын аудитордук текшерүүнү өткөрүү жөнүндө аудитор жана көрсөтүлгөн окуялар болгон датадан тартып үч жумушчу күндүн ичинде фонддун ишине актуардык баалоо тууралуу актуарий менен түзүлгөн келишимдер жөнүндө ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга кабарлайт.

([КР 2019-жылдын 25-июлундагы N 101 Мыйзамынын редакциясына ылайык](#))

20-берене. Фонддун эрежеси

1. Фонддун эрежеси Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык фонд тарабынан иштелип чыгат жана Фонддун директорлор кеңеши тарабынан бекитилет.

2. Пенсиялык келишимдер боюнча фонддун милдеттенмелеринин аткарылышынын тартибин жана шарттарын аныктаган фонддун пенсиялык эрежеси төмөнкүлөрдү камтууга тийиш:

1) фонд тарабынан колдонулган пенсиялык схемалардын түрлөрүнүн тизмегин жана алардын сыпатталышын;

2) фонддун аманатчылардын жана катышуучулардын алдындагы жоопкерчилиги жөнүндө жобону жана фонддун милдеттенмелеринин жаралышынын жана токтотулушунун шарттарын;

3) фондго пенсиялык төгүмдөрдү төгүүнүн тартибин жана шарттарын;

- 4) пенсиялык резервдердин каражаттарын жайгаштыруу багыттары жана тартиби жөнүндө жобону;
- 5) мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуунун пенсиялык эсептерин жүргүзүүнүн жана алардын абалы жөнүндө аманатчыларга жана катышуучуларга маалымдоонун тартибин;
- 6) пенсиялык негиздердин тизмегин;
- 7) мамлекеттик эмес пенсияларды дайындоонун жана төлөөнүн тартибин жана шарттарын;
- 8) пенсиялык келишимди, ишенимдүү башкаруу келишимин жана депозитарийдин кызмат көрсөтүүлөрү жөнүндө келишимди түзүүнүн, өзгөртүүнүн же токтотуунун тартибин;
- 9) аманатчылардын, катышуучулардын жана фонддун укуктарынын жана милдеттеринин тизмегин;
- 10) пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоонун тартибин;
- 11) сатып алуу суммасын эсептөөнүн тартибин;
- 12) ушул Мыйзамдын талаптарына ылайык фонд келишим түзгөн башкаруучу компания (башкаруучу компаниялар) тууралуу жана депозитарий жөнүндө маалыматтарды аманатчыларга жана катышуучуларга берүүнүн тартибин;
- 13) фонддун милдеттенмелеринин актуардык эсептерин жүзөгө ашыруунун методикасынын сыпатталышын;
- 14) фонддун, башкаруучу компаниянын жана депозитарийдин кызмат көрсөтүүлөрүнө төлөөсүн өлчөмдөрүн аныктоонун тартибин;
- 15) аманатчыларга жана катышуучуларга жалпыга маалымдоо каражаттары аркылуу маалымдоо тартибин кошуп алганда, фонддун пенсиялык эрежесине өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүүнүн тартибин жана шарттарын.

3. Милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу жөнүндө келишимдер боюнча фонд тарабынан милдеттенмелердин аткарылышынын тартибин жана шарттарын аныктаган фонддун камсыздандыруу эрежеси төмөнкүлөрдү камтууга тийиш:

- 1) камсыздандырылган адамдардын алдындагы фонддун жоопкерчилиги жөнүндө жобону жана фонддун милдеттенмелеринин жаралышынын жана токтотулушунун шарттарын;
- 2) пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоонун шарттарын;
- 3) пенсиянын топтолмо бөлүгүнүн пенсиялык эсептерин жүргүзүүнүн жана алардын абалы тууралуу камсыздандырылган адамдарга маалымдоонун тартибин;
- 4) милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу тууралуу келишимди, ишенимдүү башкаруу келишимин жана депозитарийдин кызмат көрсөтүүсү жөнүндө келишимди түзүүнүн, өзгөртүүнүн же токтотуунун тартибин;

5) камсыздандырылган адамдын пенсиялык топтомдорунун каражаттарын башка фондго же Соцфондго которуунун тартибин;

6) камсыздандырылган адамдардын жана фонддун укуктарынын жана милдеттеринин тизмегин;

7) ушул Мыйзамдын талаптарына ылайык фонд келишим түзгөн башкаруучу компания (башкаруучу компаниялар) тууралуу жана депозитарий жөнүндө маалыматтарды камсыздандырылган адамдарга берүүнүн тартибин;

8) камсыздандырылган адамдарга билдирүүнүн тартибин кошуп алганда, жалпыга маалымдоо каражаттары аркылуу фонддун камсыздандыруу эрежесине өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүүнүн тартибин жана шарттарын;

9) пенсиялык негиздердин тизмегин;

10) камсыздандырылган адамга пенсиянын топтолмо бөлүгүн дайындоонун жана төлөөнүн тартибин жана шарттарын;

11) фонддун, башкаруучу компаниянын жана депозитарийдин кызмат көрсөтүүлөрүнө төлөөнүн өлчөмдөрүн аныктоонун тартибин.

4. Фонддун эрежесине киргизилген өзгөртүүлөр Фонддун директорлор кеңеши тарабынан бекитилгенден кийин колдонууга киргизилет. Фонддун эрежесине киргизилген өзгөртүүлөр, эмгек пенсиялары жөнүндө жана пенсиянын топтолмо бөлүгүн каржылоо үчүн пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоо тууралуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына өзгөртүүлөр киргизилген учурларды кошпогондо, мурда түзүлгөн келишимдерге жайылтылбайт.

5. Фонддун эрежеси Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына карама-каршы келбеген башка жоболорду камтышы мүмкүн.

6. Фонддун эрежеси Кыргыз Республикасынын ушул Мыйзамына жана башка ченемдик укуктук актыларына карама-каршы келиши мүмкүн эмес.

(КР [2019-жылдын 25-июлундагы N 101](#) Мыйзамынын редакциясына ылайык)

21-берене. Аманатчылардын, катышуучулардын жана камсыздандырылган адамдардын укуктары жана милдеттери

1. Аманатчылардын, катышуучулардын жана камсыздандырылган адамдардын укуктары жана милдеттери Кыргыз Республикасынын ушул Мыйзамы жана башка ченемдик укуктук актылары, фонддун эрежелери, пенсиялык келишим жана милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу тууралуу келишим, корпоративдик пенсиялык камсыз кылуу жөнүндө келишим, кесиптик пенсиялык камсыздандыруу жөнүндө келишим менен аныкталат.

2. Аманатчылар төмөнкү укуктарга ээ:

1) фонддон пенсиялык келишим боюнча фонддун милдеттенмелеринин толук көлөмдө аткарылышын талап кылууга;
2) фонддун алдында өздөрүнүн кызыкчылыктарын коюуга, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген соттук тартипте фонддун аракеттерине даттанууга;

3) фонддун эрежесине жана пенсиялык келишимге ылайык сатып алуу суммаларын төлөөнү же аларды башка фондго которууну фонддон талап кылууга;

4) (КР 2019-жылдын 25-июлундагы N 101 [Мыйзамына](#) ылайык күчүн жоготту)

3. Катышуучулар төмөнкү укуктарга ээ:

1) пенсиялык келишимдин шарттарына ылайык мамлекеттик эмес пенсияларды төлөө боюнча фонддун милдеттенмелеринин аткарылышын фонддон талап кылууга;

2) пенсиялык негиз пайда болгондо ушул Мыйзамга, пенсиялык келишимдин шарттарына, фонддун эрежесине жана тандалып алынган пенсиялык схемага ылайык мамлекеттик эмес пенсияны алууга;

3) фонддун эрежесине жана пенсиялык келишимдин шарттарына ылайык фонддон мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуунун шарттарын өзгөртүүнү талап кылууга;

4) фонддун эрежесине жана пенсиялык келишимдин шарттарына ылайык фонддон сатып алуу суммаларын төлөөнү же аларды башка фондго которууну талап кылууга;

5) пенсиялык схеманы тандап алууга;

6) фондду жоюуда алардын пенсиялык эсептеринде топтолгон пенсиялык топтомдорду алууга, же инвестицияланган суммаларды эске алуу менен пенсиялык эсептерде болгон каражаттарды башка фонддорго которууга;

7) Кыргыз Республикасынан тышкары жакка туруктуу жашаган жерине чыгып кеткенде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык пенсиялык топтомдорду алып кетүүгө;

8) фонддун аракеттерине сот тартибинде даттанууга.

4. Аманатчылар төгүмдөрдү акча каражаттары менен гана фонддун эрежесинде жана пенсиялык келишимде каралган тартипте жана өлчөмдөрдө төлөөгө милдеттүү. Аманатчылар жана катышуучулар фонддун алдындагы өздөрүнүн милдеттенмелеринин аткарылышына таасир этүүчү өзгөрүүлөр тууралуу фондго билдирүүгө милдеттүү.

5. Аманатчылар жана катышуучулар Кыргыз Республикасынын ушул Мыйзамы жана башка ченемдик укуктук актылары, фонддун эрежеси жана пенсиялык келишим менен каралган башка укуктарга жана милдеттерге ээ болушу мүмкүн.

6. Камсыздандырылган адамдар төмөнкү укуктарга ээ:

1) фонддон милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу жөнүндө келишимдин шарттарына ылайык милдеттенмени аткарууну талап кылууга;

2) пенсиялык негиз пайда болгондо ушул Мыйзамга, милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу жөнүндө келишимдин жана фонддун камсыздандыруу эрежесинин шарттарына ылайык пенсиянын топтолмо бөлүгүн алууга;

3) фонддон өзүнүн пенсиялык эсебинин пенсиянын топтолмо бөлүгүнүн абалы жөнүндө маалыматтарды алууга;

4) Кыргыз Республикасынын ушул Мыйзамында жана башка ченемдик укуктук актыларында белгиленген тартипте, бирок жылына бир жолудан көп эмес башка фонд менен милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу тууралуу жаңы келишимди түзүүгө же Соцфондго өтүү жөнүндө арыз берүүгө;

5) республиканын чегинен тышкары туруктуу жашаган жерине чыгып кеткен учурда пенсиялык топтомдорду алып коюуга;

6) өзүнүн пенсиялык топтомдорун Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык мураска калтырууга;

7) фонддун аракеттерине сот тартибинде даттанууга.

([КР 2019-жылдын 25-июлундагы N 101 Мыйзамынын редакциясына ылайык](#))

22-берене. Фонддун бухгалтердик эсеби, отчеттуулугу жана аудити

1. Фонд бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту Кыргыз Республикасынын бухгалтердик эсеп жөнүндө мыйзамдарына ылайык жүзөгө ашырат.

2. Бухгалтердик эсепти уюштуруу бухгалтердик эсептин эл аралык стандарттарына ылайыктуу мазмундагы жана формалардагы отчетторду алууну камсыз кылуусу тийиш.

3. Фонд бухгалтердик эсепти жүзөгө ашырууда фонддун уставдык ишин камсыз кылуу үчүн арналган мүлктөрдүн, мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарын түзгөн мүлктөрдүн, корпоративдик пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарын түзгөн мүлктөрдүн, кесиптик пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарын түзгөн мүлктөрдүн жана милдеттүү пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарын түзгөн мүлктөрдүн аралашуусуна жол бербөөгө милдеттүү.

4. Фонд пенсиялык топтомдордун каражаттарын жана мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча тиешелүү төлөөлөрдү өзүнчө, милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча төлөөлөрдүн эсептерин өзүнчө жүргүзөт.

5. Фонд пенсиялык келишим боюнча өз милдеттерин аткарган күндөн тартып үч жылдын ичинде мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуунун пенсиялык эсептери боюнча документтердин сакталышын камсыз кылууга милдеттүү.

6. Фонддун өз иши тууралуу отчет берүүсүнүн тартиби жана мөөнөттөрү Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен белгиленет.

7. Пенсиялык эсептердеги пенсиялык тоptomдордун каражаттарын эсепке алуу үчүн фонд дайындардын маалыматтык базасын түзүүгө тийиш.

8. Фонд милдеттүү пенсиялык камсыздандыруунун пенсиялык эсептери боюнча документтердин сакталышын камсыздандырылган адамдын бүткүл өмүр бою, ал эми ал каза болгондон кийин - Кыргыз Республикасынын пенсиялык мыйзамдарына ылайык пенсиялык иштерди сактоонун тартибинде каралган мөөнөттүн ичинде камсыз кылат.

9. Фонддун иши жыл сайын милдеттүү аудиттен өткөрүлүүгө тийиш.

10. Фонддун каржылык отчеттуулугуна аудит аудитордук уюм тарабынан аудитордук иш жөнүндө мыйзамдардын талаптарына ылайык жүзөгө ашырылат.

11. Фонддун каржылык отчеттуулугун текшерүүнү жүзөгө ашыруучу аудитор фонддун, анын башкаруучу компаниясынын аффилирленген жагы, депозитарийи, уюштуруучулары жана кызмат адамы болушу мүмкүн эмес.

12. Аудитордук текшерүүнүн натыйжалары ыйгарым укуктуу органга берилет.

(КР [2019-жылдын 25-июлундагы N 101](#) Мыйзамынын редакциясына ылайык)

23-берене. Фонддун ишин маалыматтык камсыз кылуу

1. Фонддун иши жөнүндө таратылган же жарыяланган кандай болбосун маалыматтар фонддун толук аталышын, лицензиянын номерин жана ал берилген датаны камтууга тийиш.

2. Фонд өзүнүн жарнамасы, өзү жана пенсиялык топтолмону камсыз кылуу боюнча иши жөнүндө таратылган же жарыяланган маалыматтардын мазмуну жана формасы үчүн, анын ичинде ушул Мыйзамда каралган маалыматтардын өз убагында эмес таратылганы же жарыяланганы үчүн, ошондой эле жалган маалыматтарды тараткандыгы же жарыялагандыгы үчүн жоопкерчилик тартат.

3. Таратуу же жарыялоо үчүн берилген маалыматтар фонддун уставына жана эрежелерине ылайык келиши керек.

4. Фонддун жарнамалык материалдары фонддун мүлкүнүн эсебинен жарыяланат.

5. Таратуу же жарыялоо үчүн берилген фонд жөнүндө кандай болбосун маалыматтарда төмөнкүлөр камтылбашы керек:

- 1) анык эмес, этикага жатпаган, алдын ала билинген жалган маалыматтар;
 - 2) пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоонун келечектеги натыйжалуулугу жана кирешелүүлүгү жөнүндө, анын ичинде өткөндөгү реалдуу кирешелүүлүк жөнүндө маалыматтарга негизденген кандайдыр бир кепилдиктерди, убадаларды берүүлөр;
 - 3) мамлекеттик бийлик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын фонддун ишин жактыргандыгы жөнүндө документтик бышыктоосу жок кандайдыр бир маалыматтарга шилтемелер;
 - 4) инвестициялардын коопсуздугуна жана көрсөтүлгөн инвестициялар менен байланышкан алына турган кирешелердин жана коромжулардын туруктуу өлчөмдөрү тууралуу кепилдикти камтыган келечектеги инвестициялар жөнүндө билдирүүлөр;
 - 5) фонддун башкаруучулук тажрыйбасы же мүнөздөмөсү жөнүндө, ошондой эле анын мамлекеттик бийлик, башкаруу органдары менен болгон байланыштары тууралуу ашыра мактаган же бышыкталбаган билдирүүлөр;
 - 6) фонддун ишинин өткөндөгү жетишкен натыйжалары келечекте дагы кайталанаары жөнүндө билдирүүлөр.
6. Мындай маалыматтар чындыкка дал келээрине карабастан, башка фонддордун ишиндеги кемчиликтерди көрсөтүү жолу менен салыштырма жарнамаларды пайдаланууга тыюу салынат.
7. Фонддун чындыкка дал келбеген же ушул Мыйзамдын талаптарын бузган жарнамалык материалдарын таратууга тыюу салынат.
8. Фонд, анын кызматкерлери жана фонддун өкүлү катары чыккан адамдар төмөнкүгө укуксуз:
- 1) фонд же анын башкаруучу компаниясы жөнүндө алдын ала билип туруп адаштырууга багытталган же жалган маалыматтарды камтыган жарнама түрүндөгү билдирүүлөрдү же жарнама мүнөзүндөгү материалдарды оозеки жана жазуу жүзүндө берүүгө;
 - 2) аманатчыларга, катышуучуларга жана камсыздандырылган адамдарга фонддун келечектеги инвестициялык ишинин натыйжаларына карата билдирүүлөрдү же божомолдорду билдируугө.
9. Жарнамалык мүнөздөгү материалдардын ушул берененин талаптарына ылайык келбегендиги белгиленген учурда фонд талаптагыдай оңдолгон материалдарды жарыялоого милдеттүү.

24-берене. Коммерциялык сыр

1. Пенсиялык эсептердеги пенсиялык төгүмдөрдүн жана пенсиялык төлөөнүн көлөмү жөнүндө маалыматтар коммерциялык сырды түзөт.

2. Фонд коммерциялык сырды түзгөн маалыматтарды үчүнчү жактарга берүүгө укуксуз. Көрсөтүлгөн маалыматтар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген учурларда гана берилиши мүмкүн.

3. Милдеттүү пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттары жөнүндө маалыматтар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык купуя маалыматтардын катарына кирет.

6-глава. Фонддун акчалай милдеттенмелерди аткаруусунун кепилдиктери

25-берене. Фонддун төлөө жөндөмдүүлүгүнүн кепилдиктери

1. Фонддун каржылык туруктуулугун жана төлөө жөндөмдүүлүгүн камсыз кылуу максатында милдеттүү сактоо үчүн пруденциялык ченемдер белгиленет.

2. Пруденциялык ченемдердин тизмеги, алардын ченемдик маанилери, эсептөө методикасы, ошондой эле тиешелүү отчеттуулугунун формалары жана аны берүүнүн мөөнөттөрү Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгиленет.

26-берене. Пенсиялык резервдерди түзүү

1. Аманатчылардын, катышуучулардын жана камсыздандырылган адамдардын алдындагы милдеттенмелерди аткаруунун туруктуулугун камсыз кылуу үчүн фонд пенсиялык резервдерди түзөт.

2. Пенсиялык резервдердин ченемдик өлчөмү жана аларды түзүүнүн жана пайдалануунун тартиби Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгиленет.

27-берене. Фонддун ишин актуардык баалоо

1. Пенсиялык камсыздандыруу топтолмосу боюнча фонддун иши финансылык жылдын жыйынтыгы боюнча жыл сайын мыйзамдарда белгиленген тартипте актуардык баалоодон өткөрүлүшү керек.

2. Фонддун ишине текшерүүнү жүзөгө ашыруучу актуарий фонддун, анын башкаруучу компаниясынын, депозитарийдин, уюштуруучулардын жана кызмат адамдарынын аффилирленген жагы болбоосу тийиш.

28-берене. Ассоциациялар (бирликтер)

1. Фонддор Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык ассоциацияларды (бирликтерди) түзүүгө укуктуу.

2. Ассоциациялар (бирликтер) фонддордун кесипкөй иштерин натыйжалуу шарттар менен камсыз кылуу жана кардарлардын кызыкчылыктарын коргоо үчүн фонддор тарабынан түзүлөт.

3. Фонддордун ассоциациялары (бирликтери) төмөнкү укуктарга ээ:

1) мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен мамилелерде өздөрүнүн мүчөлөрүнүн мыйзамдуу кызыкчылыктарын жактайт;

2) өз мүчөлөрүнүн же мүчөлөрүнүн топторунун кимисинин болбосун, ошондой эле алардын аманатчыларынын, катышуучуларынын жана камсыздандырылган адамдарынын укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын бузган мамлекеттик бийлик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын актыларына жана аракеттерине соттук тартипте даттанууга;

3) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана ассоциациялардын (бирликтердин) уюштуруу документтеринде белгиленген башка ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырууга;

4) фонддордун ассоциацияларынын (бирликтеринин) уставы жана башка документтери менен белгиленген тартипте жана мезгилдүүлүктө отчеттор формасында ассоциациялар (бирликтер) үчүн алар тарабынан ачып берилүүчү өз мүчөлөрүнүн иши жөнүндө маалыматтарды жыйноону, иштетүүнү жана сактоону жүзөгө ашырууга.

7-глава. Пенсиялык тоptomдордун каражаттарын инвестициялоо

29-берене. Пенсиялык тоptomдордун каражаттарын инвестициялоо принциптери

Пенсиялык тоptomдордун каражаттарын инвестициялоо төмөнкү принциптерде жүзөгө ашырылат:

- 1) көрсөтүлгөн каражаттардын сакталышын камсыз кылуу;
- 2) инвестициялык портфелдердин кирешелүүлүгүн, диверсификацияланышын жана өтүмдүүлүгүн камсыз кылуу;
- 3) сандык баа берүүгө болгон объективдүү критерийлердин негизинде инвестициялык стратегияны аныктоо;
- 4) баалуу кагаздардын ишенимдүүлүгүн эсепке алуу;
- 5) фонд, анын аманатчылары, катышуучулары жана камсыздандырылган адамдары үчүн пенсиялык тоptomдордун каражаттарын инвестициялоо процессинин маалыматтык ачыктыгы;
- 6) мамлекеттик, коомдук органдардын көзөмөлү жана контролу, депозитарийи жана алардын контролу астында болуу үчүн пенсиялык тоptomдордун каражаттарын инвестициялоо процессинин бүдөмүксүздүгү;
- 7) инвестициялык процессти кесипкөй башкаруу.

30-берене. Пенсиялык тоptomдордун каражаттарын инвестициялоо

1. Фонддор пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоону мыйзамдарда белгиленген тартипте тиешелүү лицензияларды алган шарттарда өз алдынча же башкаруучу компания аркылуу жүзөгө ашырат.

2. Пенсиялык топтомдордун каражаттарын башкаруучу компанияга (башкаруучу компанияларга) өткөрүп берүү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарына ылайык ишенимдүү башкаруу келишиминин (келишимдеринин) негизинде гана фонд тарабынан жүргүзүлөт.

3. Пенсиялык топтомдордун каражаттарын ишенимдүү башкарууга өткөрүп берүү аларга болгон менчик укугунун башкаруучу компанияга (башкаруучу компанияларга) өтүшүнө алып келбейт.

4. Пенсиялык топтомдордун каражаттарынын курамын жана түзүмүн түзүү боюнча талаптар, пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоо жана аларды жайгаштырууну контролдоо тартиби Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгиленет.

5. Пенсиялык топтомдордун каражаттары пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоо чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоо үчүн уруксат берилген активдерге гана инвестицияланышы мүмкүн.

6. Пенсиялык топтомдордун каражаттарын Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларында каралбаган инвестициялоо объекттерине, фондулук биржада же башка соода тутумунда бааланбаган акцияларга, облигацияларга жана башка баалуу кагаздарга, баалуу кагаздар жана башка каржылык активдер менен байланышкан туунду баалуу кагаздарга, опциондорго, фьючердик, форварддык жана башка контракттарга инвестициялоого жол берилбейт.

([КР 2019-жылдын 25-июлундагы N 101](#) Мыйзамынын редакциясына ылайык)

31-берене. Башкаруучу компаниялар

1. Пенсиялык топтомдордун каражаттарын башкаруу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык берилүүчү тиешелүү лицензиясы бар башкаруучу компания менен пенсиялык активдерди ишенимдүү башкаруу келишиминин негизинде жүзөгө ашырылат.

2. Башкаруучу компания бир эле убакта эки же андан ашуун фонддор менен пенсиялык топтомдордун каражаттарын ишенимдүү башкарууга келишимдерди түзүүгө укуктуу.

3. Пенсиялык топтомдордун каражаттарын башкарууга келишим жазуу жүзүндө түзүлөт. Келишимдин жазуу жүзүндөгү формасын сактабоо анын жараксыздыгына алып келет.

4. Башкаруучу компаниянын мүлкү башкарууга өткөрүп берилген пенсиялык топтомдордун каражаттарынан обочолонгон болууга тийиш.

5. Пенсиялык топтомдордун каражаттарына башкаруучу компаниянын карызы боюнча жаза чарасы көрүлүшү мүмкүн эмес.

6. Башкаруучу компания Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген талаптарга жооп берген брокерлердин кызмат көрсөтүүлөрүн пайдаланып, фонддун башкаруусуна өткөрүп берилген пенсиялык топтомдордун каражаттары менен бүтүмдөрдү жүзөгө ашырууга укуктуу.

7. Башкаруучу компанияларга жана алардын кызмат адамдарына коюлуучу талаптар "Баалуу кагаздар рыногу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын [Мыйзамы](#) жана башкаруучу компаниялардын ишин жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары менен аныкталат.

32-берене. Башкаруучу компаниянын укуктары, милдеттери жана ишин чектөөлөр

1. Башкаруучу компания төмөнкү укуктарга ээ:

1) Эгерде баалуу кагаздар рыногунун кесипкөй катышуучулары көрсөтүлгөн талаптарды канааттандыра албай калган учурларда, Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларында белгиленген талаптарга жооп берген баалуу кагаздар рыногунун кесипкөй катышуучуларынын кызмат көрсөтүүлөрүн пайдалануу менен, фонддун башкаруусуна өткөрүп берилген пенсиялык топтомдордун каражаттарына карата бүтүмдөрдү жүзөгө ашырууга, келишимдерди бузууга жана акча каражаттарын талап кылып алууга карата чараларды көрүүгө;

2) сыйакыларга жана пенсиялык топтомдорду инвестициялоого байланышкан зарыл чыгымдардын ордун толтурууга.

2. Башкаруучу компания төмөнкүлөргө милдеттүү:

1) пенсиялык топтомдордун каражаттарын аманатчылардын, катышуучулардын жана камсыздандырылган адамдардын кызыкчылыктарында гана инвестициялоого;

2) пенсиялык топтомдорду инвестициялоонун ушул Мыйзамдын талаптарына ылайыктуулугу үчүн ушул Мыйзамда жана пенсиялык топтомдордун каражаттарын ишенимдүү башкаруу келишиминде белгиленген жоопкерчиликтерди тартууга;

3) мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарын өзүнчө инвестициялоону жана милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоону жүзөгө ашырууга;

4) депозитарий менен келишим түзүүгө жана анын көзөмөлү алдында фонддун башкаруусуна өткөрүп берилген пенсиялык топтомдордун каражаттары менен операцияларды жүзөгө ашырууга;

5) Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгиленген тартипте жана мөөнөттөрдө башкарууда турган активдердин учурдагы рыноктук нарктарын жана таза активдердин нарктарын эсептеп чыгарууга;

6) ушул Мыйзамда жана пенсиялык топтомдордун каражаттарын ишенимдүү башкаруу келишиминде белгиленген тартипте жана мөөнөттө пенсиянын топтолмо бөлүгүн төлөө үчүн каражаттарды фондго которууга;

7) пенсиялык топтомдордун каражаттарын ишенимдүү башкаруу келишимин бузуунун кесепетинен келип чыгышы мүмкүн болгон өз жоопкерчилигинин тобокелдигин Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган тартипте жана шарттарда камсыздандырууга;

8) Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгиленген тартипте башкарууда турган активдердин жалпы суммаларына карата өз каражаттарынын (капиталынын) жетиштүүлүгүн сактоого;

9) башкарууда турган баалуу кагаздарды рыноктук баадан төмөн эмес баада сатууга, ошондой эле баалуу кагаздарды рыноктук баадан жогору эмес баада сатып алууга. Ушул Мыйзамдын максаттары үчүн ошол фондулук куралдын соода-сатык эрежесине ылайык аныкталган баа рыноктук баа деп түшүнүлөт. Рыноктук баадан четтөө менен өткөрүлгөн бүтүмдөр жөнүндө отчет Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан бекитилген форма боюнча ыйгарым укуктуу органга берилет;

10) Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгиленген тартипте жана мөөнөттөрдө уюштуруучулардын, акционерлердин (катышуучулардын) түзүмү жана курамы жөнүндө маалыматты ачууга;

11) депозитарийдин аффилирленген адамы же болбосо анын аффилирленген жактары болбоого;

12) пенсиялык топтомдордун каражаттарын ишенимдүү башкаруу келишиминде белгиленген тартипте жана мөөнөттө пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоо тууралуу отчетту, ошондой эле инвестициялоодон кирешелер жөнүндө отчетту фондго жана ыйгарым укуктуу органга берүүгө;

13) пенсиялык топтомдордун каражаттарын ишенимдүү башкаруу келишиминде белгиленген тартипте жана мөөнөттө лицензияны колдонуунун токтотулушу же жокко чыгарылышы жөнүндө фондго маалымдоого, ошондой эле башкаруучу компаниянын уюштуруу документтериндеги олуттуу өзгөрүүлөр жөнүндө ыйгарым укуктуу органга жана фондго маалымдоого;

14) башкарууда, насыялык уюмдун өзүнчө банктык эсебинде турган пенсиялык топтомдордун каражаттарын обочолоого, пенсиялык топтомдордун каражаттары менен операцияларды жүзөгө ашыруу үчүн эсепке алууну жүргүзүүгө;

15) пенсиялык топтомдордун каражаттарын ишенимдүү башкаруу келишими токтотулган (бузулган) учурда ишенимдүү башкарууда турган пенсиялык топтомдордун каражаттарын фондго өткөрүп берүүнү пенсиялык топтомдордун каражаттарын ишенимдүү башкаруу келишиминде каралган тартипте жана мөөнөттө камсыз кылууга.

3. Фонддун аманатчыларынын укуктарын жана кызыкчылыктарын коргоо максатында башкаруучу компанияга төмөнкүлөргө тыюу салынат:

- 1) акциялардан тышкары баалуу кагаздардын башка түрлөрүн чыгарууга;
- 2) кандай болбосун ыкмалар менен зайымдарды берүүгө;
- 3) фондго таандык болбогон баалуу кагаздарды сатуу жөнүндө ("кыска сатуулар") келишимдерди түзүүгө;
- 4) кандай болбосун түрдө кепилчилик кылууга жана кепилдиктерди берүүгө, пенсиялык активдер менен күрөө бүтүмдөрүн жасоого;
- 5) пенсиялык топтомдорун каражаттарынын инвестициялары боюнча кепилдиктерди же кирешелердин убадасын камтыган маалыматтарды жарыялоого.

4. Башкаруучу компания пенсиялык топтомдордун каражаттарын башкарууну үчүнчү жактарга өткөрүп берүүгө укуксуз.

([КР 2019-жылдын 25-июлундагы N 101 Мыйзамынын редакциясына ылайык](#))

33-берене. Башкаруучу компаниянын жоопкерчилиги

1. Башкаруучу компания төмөнкү жоопкерчиликтерди тартат:

- 1) фонддун алдындагы өзүнүн милдеттенмелери боюнча ага таандык бардык мүлкү менен;
- 2) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык пенсиялык топтомдордун каражаттарынын сакталышы жана кайтарымдуулугу үчүн.

2. Башкаруучу компанияга жүктөлгөн милдеттерди талаптагыдай аткарбагандыгы үчүн башкаруучу компания Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына, ошондой эле башкаруучу компания менен фонддун ортосунда түзүлгөн пенсиялык топтомдордун каражаттарын башкарууга эки тараптуу келишимге ылайык жоопкерчилик тартат.

34-берене. Баалуу кагаздарга инвестицияланган пенсиялык топтомдордун каражаттарын сактоо

1. Пенсиялык топтомдордун каражаттары инвестицияланган баалуу кагаздарды эсепке алуу жана аларга укуктарды өткөрүп берүү депозитарийдин кызмат көрсөтүүлөрүнө келишимдин негизинде жүзөгө ашырылат.

2. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык баалуу кагаздар рыногундагы депозитарийдик ишти жүзөгө ашырууга лицензиясы бар юридикалык жак гана депозитарий боло алат.

3. Фондго кызмат көрсөтүүчү депозитарийдин ишине карата талаптар Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгиленет.

4. Пенсиялык тоptomдордун каражаттары инвестицияланган баалуу кагаздарга укуктарды эсепке алууну депозитарий депозитарийге же башка жактарга таандык мүлккө укуктарды эсепке алуудан өзүнчө эсеп ачуу жолу менен обочолоп жүргүзүүгө тийиш.

5. Мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык тоptomдордун каражаттары инвестицияланган баалуу кагаздарга укуктарды эсепке алууну депозитарий милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык тоptomдордун каражаттары инвестицияланган баалуу кагаздарга укуктарды эсепке алуудан обочолоп жүргүзүүгө тийиш.

6. Депозитарий фонддун баалуу кагаздарын башка максаттар, анын ичинде насыялык жана валюталык операциялар үчүн, ошондой эле өзүнүн карыздарын жана башка милдеттенмелерин төлөө үчүн пайдалана албайт.

7. Фонд менен түзүлгөн келишимдин шарттарын бузгандыгы үчүн депозитарий Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жоопкерчилик тартат.

(КР [2019-жылдын 25-июлундагы N 101](#) Мыйзамынын редакциясына ылайык)

35-берене. Пенсиялык тоptomдордун каражаттарын инвестициялоо боюнча чыгымдарды төлөө

1. Фонддун уставдык ишин камсыз кылуу менен байланышкан чыгымдарды төлөө пенсиялык тоptomдордун каражаттарын инвестициялоо менен байланышкан чыгымдарды кошпогондо, фонддун уставдык ишин камсыз кылуу үчүн арналган мүлктөрдөн жүргүзүлөт.

2. Милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык тоptomдордун каражаттарын инвестициялоо менен байланышкан чыгымдарды төлөө пенсиялык тоptomдордун каражаттарын инвестициялоо чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык тиешелүүлүгүнө жараша милдеттүү пенсиялык камсыздандыруу боюнча пенсиялык тоptomдордун каражаттарынан жүргүзүлөт.

3. Мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык тоptomдордун каражаттарын инвестициялоо менен байланышкан чыгымдарды төлөө тиешелүүлүгүнө жараша мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык тоptomдордун каражаттарынан жүргүзүлөт.

4. Фонддун сыйакысынын чектик көлөмү инвестициялык кирешенин 10 пайызынан ашпаган чектерде фонд тарабынан белгиленет.

5. Башкаруучу компания пенсиялык тоptomдордун каражаттарын ишенимдүү башкаруу келишиминде каралган сыйакыга, ошондой эле пенсиялык тоptomдордун каражаттарын ишенимдүү башкарууда жүргүзүлгөн зарыл чыгымдардын ордун толтурууга укуктуу.

6. Ишенимдүү башкаруучуга сыйакы отчеттук жылда ишенимдүү башкаруучу тарабынан алынган мамлекеттик эмес пенсиялык камсыз кылуу боюнча пенсиялык топтомдорду инвестициялоодон алынган кирешенин көлөмүнүн 10 пайызынан ашпаган өлчөмдө төлөнөт. Эгерде жылдын жыйынтыгы боюнча башкаруучу компанияга ишенимдүү башкарууга өткөрүп берилген таза активдердин наркы өспөсө, көрсөтүлгөн сыйакы төлөнүшү мүмкүн эмес. 1-январдан тартып 31-декабрды кошуп алганга чейинки календарлык жыл отчеттук жыл болуп саналат.

7. Башкаруучу компаниялардын зарыл болгон чыгымдарын төлөө боюнча фонддун суммалык чыгымдары отчеттук жылдагы тиешелүү келишим боюнча башкаруучу компаниялардын ишенимдүү башкаруусунда турган пенсиялык таза активдердин орточо наркынын 0,6 пайызынан ашпайт, анын ичинде депозитарийдин кызмат көрсөтүүлөрүнө төлөө пенсиялык таза активдердин орточо наркынын 0,05 пайызынан ашпайт.

8. Башкаруучу компанияларга ишенимдүү башкарууга өткөрүп берилген каражаттар менен тикелей байланышкан чыгымдар, ошондой эле депозитарийдин (башкаруучу компанияларга депозитарийлик кызмат көрсөтүү жөнүндө келишими болгон учурда), аудиторлордун, жоопкерчиликти милдеттүү камсыздандыруу келишими боюнча камсыздандыруучулардын, пенсиялык топтомдордун каражаттарын түзүү жана инвестициялоо боюнча мамилелердин башка катышуучуларынын кызмат көрсөтүүлөрүнө төлөө пенсиялык топтомдордун каражаттарын инвестициялоо боюнча чыгымдарга кирет.

8-глава. Топтолмо пенсиялык камсыз кылуу боюнча ишти мамлекеттик жөнгө салуу жана контролдоо

36-берене. Кыргыз Республикасындагы топтолмо пенсиялык фонддордун жана башкаруучу компаниялардын ишин мамлекеттик жөнгө салуу жана контролдоо

1. Кыргыз Республикасынын аймагындагы топтолмо пенсиялык фонддордун жана башкаруучу компаниялардын ишин мамлекеттик жөнгө салуу жана көзөмөлдөө боюнча иш-милдеттер төмөнкүлөрдү камтыйт:

- 1) пруденциялык ченемдерди белгилөөнү;
- 2) лицензияларды берүүнү, токтото турууну;
- 3) пенсиялык топтомдордун каражаттарын коргоо боюнча диверсификациялык чараларды көрүүнү;
- 4) фонддун отчетторду берүү тартибин белгилөөнү;
- 5) фонддордон жана башкаруучу компаниялардан, депозитарийлерден алардын каржылык иши тууралуу зарыл маалыматтарды алууну, алынган маалыматтар жөнүндө түшүндүрмөлөрдү талап кылууну;
- 6) фонддун жана башкаруучу компаниялардын иштерин текшерүүлөрдү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүргүзүүнү;

7) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган таасир этүү чараларын жана санкцияларды колдонууну;

8) пенсиялык топтолмону камсыз кылуу боюнча ишти жүзөгө ашыруунун тартибин жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарын бузууларды четтетүү боюнча жазма буйруктарды фондго жана башкаруучу компанияларга берүүнү, ал эми жазма буйруктар аткарылбаган учурда - ашкереленген укук бузуулар четтетилгенге чейин ошол фонддордун лицензияларынын аракетин токтото турууну;

9) фонддорду мажбурлап кайра уюштуруу же жоюу жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык башкаруучу компаниялар тарабынан жасалган баалуу кагаздар менен бүтүмдөрдү жараксыз деп таануу жөнүндө доо менен сотко кайрылууну;

10) аманатчылардын, катышуучулардын жана камсыздандырылган адамдардын мыйзамдуу кызыкчылыктарын натыйжалуу мониторинг аркылуу коргоону жана Кыргыз Республикасынын ушул Мыйзамынын жана башка ченемдик укуктук актыларынын тиешелүү талаптарынын ишке ашырылышын камсыз кылууну.

2. Кыргыз Республикасынын аймагындагы топтолмо пенсиялык фонддордун жана башкаруучу компаниялардын ишин мамлекеттик жөнгө салуу жана көзөмөлдөө боюнча иш-милдеттерди жүзөгө ашыруунун тартиби Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгиленет.

(КР [2016-жылдын 22-мартындагы № 24](#) Мыйзамынын редакциясына ылайык)

37-берене. Фондго карата колдонулуучу таасир этүү чаралары

1. Пруденциялык ченемдер жана Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын сактоого милдеттүү башка ченемдери жана талаптары бузулгандыгы табылган, фонддун кызмат адамдарынын жана кызматкерлеринин укукка жат аракеттери же аракетсиздиктери ашкереленген учурларда Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык фондго жана (же) фонддун кызмат адамдарына карата ыйгарым укуктуу орган тарабынан төмөнкүдөй таасир этүү чаралары колдонулат:

- 1) ашкереленген кемчиликтерди белгиленген мөөнөттөрдө четтетүү жөнүндө жазуу жүзүндө жазма буйруктар;
- 2) уюштуруучулардын алдында фонддун кызмат адамдарын ээлеген кызмат орундарынан четтетүү маселесин демилгелөө;
- 3) милдеттенме-катты талап кылуу;
- 4) лицензияларды токтото туруу.

2. Фонддун милдеттенме-каты кемчиликтердин орун алгандыгын моюнга алуу фактысын жана пландаштырылган иш-чаралардын тизмегин көрсөтүү менен белгилүү бир так мөөнөттөрдө аларды жоюу боюнча жана (же) мындай бузууларга мындан ары жол берилбестигине фонддун жетекчилигинин кепилдигин камтуусу тийиш.

3. Милдеттенме-катты жана (же) ошол документте көрсөтүлгөн мөөнөттө жазуу жүзүндөгү келишимди аткаргандыгы тууралуу фонд тарабынан кабарлоонун тартиби Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары менен аныкталат.

4. Таасир этүү чараларын жана санкцияларды колдонуунун тартиби Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен белгиленет.

5. Фонд жана (же) фонддун кызмат адамдары топтолмо пенсиялык фонддорунун иши чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарын бузган учурда аларга мурда таасир этүү чаралары колдонулгандыгына карабастан Кыргыз Республикасынын бузуулар жөнүндө мыйзамдарында каралган жоопкерчиликти тартышат.

(КР [2016-жылдын 22-мартындагы № 24](#), [2021-жылдын 28-июлундагы N 88](#) Мыйзамдарынын редакцияларына ылайык)

9-глава. Корутунду жоболор

38-берене. Ушул Мыйзамдын күчүнө кириши

1. Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып алты ай өткөндөн кийин күчүнө кирет.

2. Ушул Мыйзам күчүнө киргенге чейин түзүлгөн фонддор өздөрүнүн иштерин ушул Мыйзамдын талаптарына ылайык келтирсин.

3. Ушул Мыйзам күчүнө кирген күндөн тартып төмөнкүлөр күчүн жоготту деп таанылсын:

- "Кыргыз Республикасындагы мамлекеттик эмес пенсиялык фонддор жөнүндө" Кыргыз Республикасынын 2001-жылдын 31-июлундагы № 80 [Мыйзамы](#) (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2001-ж., № 9, 328-ст.);

- "Кыргыз Республикасындагы мамлекеттик эмес пенсиялык фонддор жөнүндө" Кыргыз Республикасынын [Мыйзамына](#) өзгөртүү киргизүү тууралу" Кыргыз Республикасынын 2006-жылдын 27-январындагы № 19 [Мыйзамы](#) (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2006-ж., № 1, 21-ст.).

4. Кыргыз Республикасынын Өкмөтү өзүнүн чечимдерин ушул Мыйзамга ылайык келтирсин.

**Кыргыз Республикасынын
Президенти**

А.Ш. Атамбаев